

Posudek školitele na diplomovou práci Kateřiny JAROLÍMKOVÉ *Problème de l'identité dans la littérature martiniquaise du XXe siècle*

Zatímco jiným frankofonním literaturám (belgické, švýcarské, quebecké, maghrebské, libanonské, atd.) byla v poslední době věnována celá řada studií, diplomová práce Kateřiny Jarolímkové představuje v rámci Ústavu románských studií úplně první snahu o ucelené zpracování moderního martinického písemnictví. (V češtině na toto téma částečně odkazuje pouze *Slovník spisovatelů* (frankofonní literatury), Praha, Libri, 2002 a doktorská práce Petra Komerse *Orality jako zdroj inspirace pro frankofonní literaturu černé Afriky a Antil*, FF UK, 2007, které kupodivu nejsou uvedeny v bibliografii.)

Vzhledem k výběru dosud nezpracované problematiky studie začíná obecným historicko-sociologickým úvodem objasňujícím příčiny namáhavého a složitého budování dnešní antilské či konkrétněji martinické identity, tedy procesem, který dosud nebyl ukončen a jehož vyhlídky jsou rovněž v mnoha ohledech nejisté. Jakožto bývalá francouzská kolonie s populací tvořenou bílými otrokáři, černými otroky po staletí dováženými z Afriky a jakýmsi problematickým „mezistupněm“ mezi oběma kategoriemi tvořeným míšenci představuje Martinik vysoce heterogenní společnost trvale poznamenanou silným rasismem, proměnlivými „úspěchy“ francouzské asimilační politiky i do značné míry nepřekonatelnou jazykovou diglosií.

Druhá kapitola je logicky věnována literatuře chápané – v souladu s teoriemi místních angažovaných intelektuálů – jako „prostředek kolektivní terapie“, tedy jako jediný způsob, jakým by bylo možné dobrat se určitého společného martinického podvědomí, zrekonstruovat podmínky jeho vzniku a vývoje a osvobodit se tak z koloniálního (případně postkoloniálního) diskurzu ve prospěch vlastní autentické tvorby.

Poté autorka práce přechází k analýzám konkrétních strategií v hledání „nového jazyka“ u tří posledních generací martinických spisovatelů (Aimé Césaire a jeho surrealisticky revoluční „Négritude“, Glissantova polemická „Antillanité“, užší a na jazyk specificky orientovaný pojem „Créolité“ zavedený romanopisci Patrickem Chamoiseauem a Raphélem Confiantem). Právě tuto na literaturu specificky orientovanou část práce, která funguje na rozboru a komentáři dobových textů, považuji za nejoriginálnější a tedy i nejkvalitnější.

Otevřený konec studie je pak asi jediným myslitelným způsobem, jak přejít k martinické současnosti, v níž problém identity nebyl spolehlivě vyřešen.

Diplomová práce Kateřiny Jarolímkové přináší fundovaný úvod do zkoumané problematiky a mohla by se stát cenným zdrojem informací pro další výzkum týkající se martinické literatury (Po Gutenbergově *Africké čítance* jistě časem přijde na řadu i nějaká čítanka antilská.)

Jedinými drobnými nedostatky textu jsou tak spíše formálně stylistické neobratnosti či některá zveličení vycházející z malého odstupů od studované látky: časté opakování týchž informací a tezí (včetně použitého lexika a syntaxe) v různých kapitolách; někdy až nabubřele patetický tón (že by vliv samotných martinických spisovatelů a jejich svatého rozhořčení nad pozůstatky odporného kolonializmu?); jednoznačně pro-martinické stanovisko (nejsou uvedeny žádné „francouzské“ protiargumenty alespoň částečně zmírňující Césairovy či Glisantovy výpady); absence odkazů na stávající – byť skrovné – české prameny, atd.

Na druhé straně vysoce oceňuji autorčin dlouhodobý zájem o zvolenou problematiku. Rozsah jí zpracované (často velmi obtížně dostupné) bibliografie je úctyhodný a práci vhodně doplňují i cenné informace přímo od zdroje (rozhovor s Francine Plovier). Celkový charakter předloženého textu je tak velmi čtivý a autorka potěší i elegantní kultivovanou francouzštinou.

(Nejen) z výše uvedených důvodů vřele doporučuji diplomovou práci Kateřiny Jarolímkové k obhajobě.

PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.